

Asia: VN/25641/2023

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä; osakeyhtiölain ja osuuskuntalain muuttaminen

Yleistä

1) Lausuntonne yleisesti esityksestä.

Muistio on sinänsä perusteellisesti laadittu, mutta siinä ehdotetaan kirjavaa joukkoa pistemäisiä muutoksia. Ehdotetut muutokset ovat lähtökohtaisesti tarpeellisia ja perusteltuja. Työryhmän mietinnössä ei kuitenkaan käsitellä perustavanlaatuisia ja laajempia uudistuksia, joita jo niin sanotusti keski-ikäiseksi vanhentunut osakeyhtiölaki olisi kaivannut säilyttääkseen kilpailukykynsä kansainvälisiin verrokkeihinsa nähden.

Jatkovalmistelussa olisi tarpeen ainakin selkiyttää osakeyhtiölain rakennetta pörssiyhtiöitä koskevien säännösten osalta. Osakeyhtiölaki koskee yksityisiä osakeyhtiöitä ja julkisia osakeyhtiöitä. Jo näillä kahdella yhtiömuodolla on tiettyjä eroavaisuuksia, mutta viime vuosina erityisesti EU-sääntelyn takia osakeyhtiölakiin on lisätty runsaasti säännöksiä, jotka koskevat pelkästään pörssiyhtiöitä. Tämä tekee laista vaikeaselkoisen. Esimerkiksi osakeyhtiölain 5 ja 6 lukujen rakenteen selkiyttämistä tulisi arvioida huolellisesti esityksen jatkovalmistelussa.

Lisäksi OYL 18 luvun mukaisia vähemmistöosakkeiden lunastusmenettelyitä voisi tehostaa keskittämällä uskotun miehen määräämistä koskevat hakemukset yhteen käräjäoikeuteen. Jatkovalmistelussa tulisi edelleen selvittää mahdollisuutta keskittää yhtiöoikeudelliset riita-asiat yhteen käräjäoikeuteen ja vastaavasti ensimmäisen muutoksenhakuasteen yhteen hovioikeuteen.

2) Lausuntonne vaikutusten arvioinnista.

-

Osakeyhtiölain ja osuuskuntalain eräitä yleisiä periaatteita sekä määritelmiä

3) (OYLE 1:3 § ja OKLE 1:3 §) Mietinnössä ehdotetaan mainittavaksi pääomaa ja sen pysyvyyttä koskevassa säännöksessä myös, että varoja voidaan käyttää vain osakeyhtiölaissa tai osuuskuntalaissa säädetyllä tavalla.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus on informatiivinen ja vastaa nykyistä oikeustilaa. Muutosehdotuksella on kuitenkin osakeyhtiölain systematiikkaa selventävä vaikutus.

4) (OYLE 1:11 ja 12 §) Mietinnössä ehdotetaan säilytettäväksi muun kuin pörssiyhtiön sekä pörssiyhtiön lähipiiriä koskevat määritelmät. Mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi laista informatiiviset säännökset siitä, missä tilanteissa määritelmiä on käytettävä, sekä selkeytettäväksi pörssiyhtiön lähipiirin määritelmää monin eri tavoin. Ehdotukset eivät liity osuuskuntia koskevaan kansalliseen lähipiirin määritelmään.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Lähipiirimääritelmän selkeyttämistä on pidettävä tervetulleena. Määritelmä itsessään kuin myös sen ymmärrettävyys ovat olennaisia osakeyhtiölain soveltamisen ja käytännön oikeudenhoidon kannalta. Mitä selkeämpi määritelmä, sen helpompaa on käytännössä hahmottaa tilanteet, joissa oikeustoimia tehdään yhtiön lähipiirin kanssa.

Osakeyhtiön ja osuuskunnan perustaminen sekä osakkeet ja osuudet

5) (OYLE 2:4, 9:6 ja 10:7 § sekä OKLE 9:7 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölain olettamasäännöksiä osakkeiden ja erityisten oikeuksien merkintähinnan kirjaamisesta kirjanpitoon. Ehdotetut säännökset vastaavat nimellisarvottoman pääomajärjestelmän mukaista, nykyisin pääsääntönä noudatettavaa käytäntöä. Vastaavaa muutosta ehdotetaan myös optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien nojalla annettavien maksullisten osakkeiden merkintähintojen kirjaamiseen. Ehdotukset eivät liity osuuskuntien osuuksien, osakkeiden ja erityisten oikeuksien merkintähinnan kirjaamiseen kirjanpitoon, mutta osuuskunnissa uudesta osuudesta ja osuuskunnan hallusta luovutettavasta omasta osuudesta maksettu merkintähinta merkittäisiin lähtökohtaisesti osuuspääoman korotukseksi.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Ehdotettu muutos vastaa nykyistä nimellisarvottomaan pääomajärjestelmään perustuvaa yhtiökäytäntöä. Näin ollen jatkossa olettamasäännös vastaisi nykyistä yhtiökäytäntöä. Sinänsä muutoksella on vain vähäisiä transaktiokustannuksia pienentävä vaikutus, sillä nykyään yhtiötä perustettaessa tai osakeantipäätösten yhteydessä merkintähinnan kirjaaminen sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon on vaatinut käytännössä yhden lauseen lisäämistä päätöstä koskevaan pöytäkirjaan.

Toisaalta muutoksen myötä on vaikeampi epähuomioissa tai huolimattomuuden johdosta kirjata merkintähintaa osakepääomaan, mikä nykyään on harvemmin yhtiöiden tahtotila.

6) (OYLE 2:6.3 ja 9:12.3 § sekä OKLE 2:6.3 ja 9:13.3 §) Mietinnössä ehdotetaan, että mainituissa säännöksissä tarkoitetuissa tilanteissa lähipiirisäännöksiä sovellettaisiin vain tilanteisiin, joissa omaisuutta ostetaan osakkeita tai osuuksia vastaan merkitsijältä itseltään tai tämän lähipiiriin kuuluvalta taholta.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

7) (OYLE 2:8.3, 9:14.3-4 ja 11:4.2-3 § sekä OKLE 2:8.3, 9:15.3-4 ja 11:4.2-3 §) Mietinnössä ehdotetaan osakkeiden maksun todentamisen edellytyksiä muutettavaksi siten, että vaatimuksia tilintarkastajan todistuksesta sovellettaisiin pakottavana vain julkisiin osakeyhtiöihin sekä pörssiosuuskuntiin. Tiettyjen yksityisten osakeyhtiöiden ja muiden osuuskuntien osalta osakkeiden maksun todentamisen edellytyksiä kevennettäisiin. Vastaavia muutoksia ehdotetaan myös osakeannissa annettujen osakkeiden maksamiseen sekä rahastokorotukseen liittyvistä selvityksistä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus on perusteltu siitä näkökulmasta, että sillä vähennetään tarpeettomia tilintarkastajan lausuntoja pienemmissä yhtiöissä ilman oikeusvarmuuden merkittävää heikentymistä.

Osakeyhtiölain 3 luku ja osuuskuntalain 4 luku: sallitut vaihdannarajoitukset ja etuostolauseke

8) (OYLE 3 luku sekä OKLE 4 luku) Mietinnössä ehdotetaan säilytettäväksi säännös sallituista osakkeiden ja osuuksien vaihdannarajoituksista. Uutta olisi, että sallituksi yhtiöjärjestyksen tai osuuskunnan sääntöjen määräykseksi voitaisiin lisätä etuosto-oikeutta koskeva lauseke. Tällaisen lausekkeen mukaan muu kuin yhteisön omistama osake on tarjottava ostettavaksi osakkeenomistajalle tai jäsenelle, yhteisölle tai muulle henkilölle ennen sen siirtämistä uudelle omistajalle.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Etusto-oikeutta koskevan yhtiöjärjestysmääräyksen sallimista on pidettävä tervetulleena muutoksena, sillä lunastuslausekkeen käyttäminen etusto-oikeuteen verrattuna voi lisätä tietyissä tilanteissa tarpeettomia transaktiokustannuksia.

Pidämme kuitenkin, että osakkeiden vaihdannarajoituksia koskevissa yhtiöjärjestysmääräyksissä säilytetään jatkossakin tyyppipakkoperiaate.

Yhtiökokous ja osuuskunnan kokous

9) (OYLE 5:21.2 § 4 kohta, 16:11.1 § 6 kohta, 17:11.1 § 6 kohta ja 17a:16.1 § 6 kohta sekä OKLE 5:23.2 § 4 kohta, 20:11.1 § 6 kohta ja 21:11.1 § 6 kohta sekä kaikkiin edellä mainittuihin pykäliin uusi momentti) Mietinnössä ehdotetaan, että pörssiyhtiössä ja -osuuskunnassa ja yhteisöissä, joiden osake on kaupankäynnin kohteena monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, poistetaan säännöksissä tarkoitettu velvollisuus laatia hallituksen selostus tilikauden jälkeisistä tapahtumista. Muidenkaan yhtiöiden osalta tätä ei ehdotuksen mukaan jatkossa tarvittaisi, jos säännöksissä tarkoitettuja tapahtumia ei ole ollut. Jos tällaisia tapahtumia on ollut, nykyiseen tapaan niistä on kerrottava selostuksessa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Nykyinen velvollisuus laatia edellä mainittu selostus on käytännössä jäänyt vähämerkitykselliseksi.

Erityinen tarkastus

10) (OYLE 7:7 § sekä OKLE 7:15 §) Mietinnössä ehdotetaan, että erityinen tarkastus voidaan määrätä yhtiön tai osuuskunnan itsensä lisäksi myös sen yhteen tai useampaan tytäryhteisöön.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Ehdotettua muutosta on pidettävä tärkeänä ja tervetulleena. Erityisen tarkastuksen määrittämisen laajentaminen yhtiön itsensä lisäksi sen tytäryhteisöihin on etenkin vähemmistönsuojaa parantava muutos. Muutosehdotus parantaa myös erityisen tarkastuksen käyttökelpoisuutta, sillä nykyisellään lain sanamuodon mukaan erityistä tarkastusta ei voi ulottaa tytäryhteisöön, vaikka epäilyt väärinkäytökset tapahtuisivat juurikin kyseisessä tytäryhteisössä.

11) (OYLE 7:8 a § ja 25:2 § sekä OKLE 7:16 a § ja 27:2 §) Mietinnössä ehdotetaan osakeyhtiö- ja osuuskuntalaissa nimenomaisesti säädettäväksi yhteisön johdon myötävaikutusvelvollisuudesta erityistä tarkastajaa kohtaan. Mietinnössä ehdotetaan myös, että tämän velvollisuuden rikkominen tulisi rangaistavaksi rikosoikeudellisena osakeyhtiö- tai osuuskuntarikkomuksena.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus tehostaa erityistä tarkastusta suorittavan tarkastajan mahdollisuuksia suorittaa tehtävänsä. Näin ollen johdon myötävaikutusvelvollisuutta on syytä korostaa ja sen laiminlyönti sanktioida.

Osake- ja osuusanti sekä optio- ja muut erityiset oikeudet osakkeisiin

12) (OYLE 9:2.2, 10:2.2 ja 11:2.2 § sekä OKLE 9:3.2, 10:2.2 ja 11:2.2 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölain ja osuuskuntalain osake- ja osuusantivaltuutusta koskevaa olettamasäännöstä siten, että uusi valtuutus ei kumoa vanhaa. Vastaavalla tavalla myöskään optio- ja muiden erityisten oikeuksien antamista tai rahastokorotusta koskeva uusi valtuutus ei jatkossa kumoaisi vanhaa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotuksella on yhtiökäytäntöön vain vähäisiä vaikutuksia. Se on kuitenkin sinänsä perusteltu, koska yhtiökäytännössä on kysymykseen liittyviä erehdyksiä tapahtunut.

13) (OYLE 9:20 § sekä OKLE 9:21 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi sääntelyä siten, että siinä täsmennetään, miten osake- tai osuusantivaltuutuksen nojalla annettavien osakkeiden tai osuuksien enimmäismäärä lasketaan, kun yhteisö päättää valtuutukseen perustuen maksuttomasta annista itselleen. Säännöksen mukaan tällainen anti ei vähentäisi valtuutuksen nojalla annettavien osakkeiden tai osuuksien enimmäismäärää, jollei valtuutuksessa nimenomaisesti määrätä toisin.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotusta on pidettävä tervetulleena, koska yhtiölle itselleen suunnatun maksuttoman osakeannin toteuttamisen yksinkertaistaminen helpottaa varautumista osakeantien toteuttamiseen ilman, että tässä vaiheessa tosiasiallisesti lasketaan liikkeelle osakkeita.

14) (OYLE 10:1, 10:3.1 § 6 kohta ja 10:7.1 § sekä OKLE 10:1, 10:3.1 § 6 kohta ja 10:7.1 §) Mietinnössä ehdotetaan, että sallitaan vastikkeetta tapahtuva osakkeiden ja osuuksien merkintä optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien nojalla. Tällaisten antamiselta edellytetään erityisen painavaa taloudellista syytä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus on omiaan helpottamaan ja yksinkertaistamaan esimerkiksi erinäisiä henkilöstönsitouttamisen toteuttamiseen tähtääviä järjestelyitä.

15) (OYLE 10:3.1 § 5 kohta sekä OKLE 10:3.1 § 5 kohta) Mietinnössä ehdotetaan joustavoitettavaksi merkintähinnan määrittämistä nykyisestä. Optio- tai muiden erityisten oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä voitaisiin mainita osakkeiden ja osuuksien merkintähintojen sijasta vaihtoehtoisesti niiden laskemisessa käytettävät perusteet. Merkintähinnan laskemisessa käytettävänä perusteena voisi olla esimerkiksi osakkeen ja osuuden tietyllä tapaa määräytyvä käypä arvo, tuottoarvo tai vastaava muu ennakoitava arvonnäytystapa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus on omiaan lisäämään tahdonvaltaisuutta erilaisten rahoitusinstrumenttien käytössä, minkä myötä osakeyhtiölain sääntely tältä osin tulee soveltumaan paremmin erilaisiin tarpeisiin.

Osake- ja osuuspääoman korottaminen

16) (OYLE 11:3.1 § sekä OKLE 11:3.1 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi osake- ja osuuspääomasijoituksen hyväksymistä siten, että asiasta voitaisiin päättää myös yhtiökokouksessa tai

osuuskunnan kokouksessa. Yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen toimivalta olisi hallitukseen nähden rinnakkainen.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus on omiaan lisäämään yhtiökokouksen toimivaltaa asiassa, jolla on suoraan tai välillisesti vaikutusta osakkeenomistajakollektiivin sisäisiin suhteisiin.

Yhtiön omat osakkeet ja osuuskunnan omat osuudet ja osakkeet

17) (OYLE 15:9.3 § sekä OKLE 19:9.3 §) Mietinnössä ehdotetaan määröosan arvioinnin ajankohtaa aikaistettavaksi siten, että säännöksissä tarkoitettua yhdistettävien (lunastettavien) pörssiyhtiön osakkeiden tai pörssiosuuskunnan osuuksien ja osakkeiden enimmäismäärää arvioitaisiin jatkossa sellaisen osakasluettelon tai jäsen- ja omistajaluettelon perusteella, joka saisi olla laadittu aikaisintaan kaksi arkipäivää ennen yhdistämistä käsittelevän yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen koollekutsumista.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

18) (OYLE 15:10.3 § sekä OKLE 19:10.3 §) Mietinnössä ehdotetaan sääntelyä muutettavaksi siten, että yhtiöjärjestyksessä tai osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että yhtiön tai osuuskunnan lisäksi jatkossa myös muulla osapuolella on oikeus hankkia tai lunastaa yhteisön osakkeita tai osuuksia.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Lain esitöissä tulisi selkeämmin avata tilanteita, joissa muu taho voi hankkia tai lunastaa yhteisön osakkeita tai osuuksia. Lisäksi esitöissä tulisi selvytyden vuoksi todeta, että säännöksessä tarkoitettun yhtiöjärjestysmääräyksen voi poistaa tai muuttaa ilman tämän ”muun tahon” suostumusta.

19) (OYLE 15:11 ja 15:12.2 §) Mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi julkisten osakeyhtiöiden omien osakkeiden määrää koskevat perusteettomat määrälliset rajoitukset. Ehdotukset eivät liity osuuskuntia koskevaan kansalliseen sääntelyyn.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Nykyiset rajoitukset ovat jääneet tarpeettomiksi ellei jopa häiritseviksi.

Varojen jakaminen

20) (OYLE 8:9.2 § sekä OKLE 8:9.2 §) Mietinnössä ehdotetaan erityisen konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden kumoamista. Jatkossa konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus tulisi yksinomaan kirjanpitolaista.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus on omiaan selkiyttämään niin oikeustilaa kuin yhtiö- ja kirjanpito-oikeudellista systematiikkaa.

21) (OYLE 13:8 § sekä OKLE 16:9 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi varojenjako koskevien säännösten soveltamista vähäisiin yleishyödyllisiin tai rinnastettaviin lahjoihin. Nykyistä käytäntöä vastaavalla tavalla erityistä tulee varmistaa yhteisön maksukyvyn säilyttäminen.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus on sinänsä oikeustilaa selkiyttävä, vaikkakin varsin vähä merkityksellinen.

22) (OYLE 13:10.1 § sekä OKLE 16:11.1 §) Mietinnössä ehdotetaan rajattavaksi omien osakkeiden ja osuuksien hankinnan erityinen rahoituskielto siten, että se koskee jatkossa vain julkisia osakeyhtiöitä ja pörssiosuuskuntia.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Ehdotuksen perustelut ovat ontuvia, koska rahoitusapukielto kumottaisiin yksityisiltä osakeyhtiöiltä, mutta jätettäisiin voimaan julkisilta osakeyhtiöiltä ilman, että direktiivin mahdollistamajäsenvaltio-optio otetaan käyttöön, kuten useissa Suomen kannalta relevanteissa verrokkimaissa on tehty. Ehdotuksessa ei kuitenkaan esitetä asianmukaisia perusteluita ehdotetulle sääntelyratkaisulle.

23) (OYLE 14:2.2 § sekä OKLE 18:2.2 §) Mietinnössä ehdotetaan täsmennettäväksi säännöstä varojenjaosta, joka liittyy tappion kattamiseksi tehdyn osake- tai osuuspääoman alentamisen jälkeiseen aikaan, nykyistä yhtiökäytäntöä vastaavalla tavalla. Ehdotettu lisäys koskisi menettelyä, jossa aikaisintaan alentamishakemuksen yhteydessä haetaan vapaaehtoisesti myös velkojiensuojamenettelyn aloittamista. Varoja voitaisiin jakaa yhdellä loppuun saatetulla kuulusmenettelyllä, ennen kuin varojenjakokiellon kolmen vuoden karenssiaika on päättynyt.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Suomen osakeyhtiölaki on rakentunut lähtökohtaisesti nimellisarvottoman pääomajärjestelmän varaan noin kaksi vuosikymmentä, joten osakeyhtiölaissa olisi syytä etäännyttää osakepääoma ja velkojiensuojamenettelyt toisistaan. Näin etenkin, kun yksityisiltä osakeyhtiöiltä ei enää edes vaadita osakepääomaa. Tämä osakepääoman ja velkojiensuojajärjestelmän välisessä yhteydessä on kyse tarpeettomaksi muodostuneesta polkuriippuvuudesta nimellisarvoisen pääomajärjestelmän ajoilta.

Velkojiensuojamenettelyyn liittyvät kuulusajat

24) (OYLE 14:4, 16:6-7, 17:6-7 ja 17a:11-12 § sekä OKLE 18:4, 20:6-7, 21:6-7 ja 22:7 §) Mietinnössä ehdotetaan lyhennettäväksi velkojiensuojamenettelyyn liittyvien kuulusajien vähimmäismääräaika kolmesta kuukaudesta kahteen kuukauteen sekä tunnetuille velkojille annettavien kirjallisten ilmoitusten vähimmäismääräaika kuukaudesta kolmeen viikkoon.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Ehdotettu muutos on lähinnä kosmeettinen ja jättää suomalaisen velkojiensuojamenettelyn kuulutusajat erittäin pitkiksi tärkeimpiin verrokkimaihinsa nähden.

Yhtiö- ja osuuskuntarakenteen muuttaminen

25) (OYLE 16:4.2 ja 17:4.2 § sekä OKLE 20:4.2 ja 21:4.2 §) Mietinnössä ehdotetaan nykyistä käytäntöä vastaavalla tavalla, että jatkossa osakeyhtiö- tai osuuskuntalaissa ei edellytetä tilintarkastajan lausunnon antamista kombinaatiosulautumisessa tai jakautumisessa perustettavalle yhteisölle.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

26) (OYLE 16:15, 17:15 ja 17a:27 § sekä OKLE 20:16 ja 21:16 §) Mietinnössä ehdotetaan, että yritysjärjestelyihin liittyviä, velkojen vastustusta koskevia riita-asioita olisi mahdollista käsitellä yleisen tuomioistuimen sijaan vaihtoehtoisesti myös lakisääteisessä välimiesmenettelyssä. Ehdotuksissa on kiinnitetty huomiota myös velkojen oikeusturvan takeiden säilyttämiseen.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Muutosehdotus on omiaan lisäämään tehokkuutta ja nopeuttamaan kyseisten asioiden käsittelyä etenkin, kun huomioi riita-asioiden käsittelyajat yleisissä tuomioistuimissa.

Perustelut kuitenkin jättävät epäselväksi sen, miltä osin välimiesoikeus voi ottaa kantaa itse velan perussuhteeseen, eli onko välimiesoikeudelle mahdollisuutta ottaa kantaa saatavan määrään. Ehdotetun säädösmuutoksen onnistuneen toteutumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että välimiesoikeuden toimivalta on yksiselitteinen.

Osakkeiden, osuuksien sekä erityisten oikeuksien lunastamista koskeva lakisääteinen välimiesmenettely

27) (OYLE 16:13, 16:24 a, 17:13, 17:23 a ja 17 a:18 § sekä OKLE 20:14 ja 21:14 §) Mietinnössä ehdotetaan osakeyhtiölain ja vastaavasti osuuskuntalain yritysjärjestelyjä koskevissa luvuissa tarkennettavaksi välimiesten valitsemista koskevan hakemuksen tekemistä Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnalle. Hakemuksen tekemisen määräaika koskevana ehtona sinänsä voitaisiin säilyttää yksi kuukausi yhtiökokouksesta tai osuuskunnan kokouksesta. Kuitenkin itse lunastusasian vireilletulon ajankohta ratkaisi ehdotuksen seurauksena jatkossa osakeyhtiölain 18 luvun 4 §:n 2 momentissa ja vastaavasti osuuskuntalain 26 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti silloin, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus on erityisen tervetullut, sillä lain nykyinen sanamuoto edellyttää asian saamista vireille kuukauden kuluessa kyseisestä osakeyhtiön tai osuuskunnan kokouksesta. Käytännössä asiaa ei ehdittäisi saada nykyisessä määräajassa vireillä.

28) (OYLE 18:5 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiöiden vähemmistöosakkeenomistajille haettavan uskotun miehen asemaa siten, että uskotulla miehellä olisi oikeus vaatia ennakkoa tai vakuutta hänelle tulevasta korvauksesta. Ehdotukset eivät liity osuuskuntiin.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Muutosehdotus on omiaan parantamaan vähemmistöosakkeiden lunastusasioissa vähemmistöosakkeenomistajien oikeusturvaa, sillä se helpottaa merkittävästi uskotun miehen mahdollisuuksia valvoa vähemmistöosakkeenomistajien etua. Jos uskotulla miehellä on syytä epäillä, ettei lunastaja suorita välimiesoikeuden määräämää uskotun miehen palkkiota, tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa vähemmistöosakkeenomistajien edun valvonta heikkenee merkittävästi.

Selvitystila, konkurssi ja purkaminen

29) (OYLE 20:19 a § sekä OKLE 23:19 a §) Mietinnössä ehdotetaan, että yksityisen osakeyhtiön ja osuuskunnan toiminta voitaisiin jatkossa päättää yhteisön rekisteristä poistamista koskevan hakemuksen ja rekisterimerkinnän perusteella edellyttäen, että kaikki velat maksetaan ja kaikkien jäljellä olevien varojen jakamista koskeva päätös on tehty. Jos osake- tai osuuspääomaa tai muuta sidottua omaa pääomaa jaetaan ilman laissa säädettyä velkojien suojaamenettelyä, varoja saaneet ovat kuitenkin vastuussa yhteisön veloista saamansa sidotun oman pääoman määrällä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Nykyinen oikeustila on osoittautunut ongelmalliseksi.

30) (OYLE 20:23.1 § sekä OKLE 23:23.1 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi sääntelyä viittaamalla oman pääoman menettämiseen nykyisen osake- tai osuuspääoman menettämisen sijaan. Rekisteri-ilmoituksen tekemisen ajankohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi säätämällä kohtuullisesta kahden kuukauden enimmäismääräajasta. Rekisterimerkinnän poistamista koskevassa säännöksessä edellytettäisiin, ettei yhteisö oma pääoma ole negatiivinen.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

31) (OYLE 20:25.1 § sekä OKLE 23:25.1 §) Mietinnössä ehdotetaan, että yhteisön konkurssiin luovuttamista koskeva päätös olisi mahdollista tehdä myös yhtiökokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa. Yhtiökokous tai osuuskunnan kokous saisi päättää asiasta ainakin silloin, kun asia saatettaisiin sen ratkaistavaksi tai kun osakkeenomistajat tai jäsenet ovat asiasta yksimielisiä.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Osakkeenomistajille tulee antaa valta päättää yhtiön luovuttamisesta konkurssiin, koska viimekädessä kyse on osakkeenomistajien varallisuudesta, vaikkakin välillisesti osakkeen omistuksen kautta. Osakkeenomistajilla tulisi olla hallituksen kanssa rinnakkainen toimivalta yhtiökokouksessa päättää konkurssiin asettamisesta myös osakkeenomistajien omasta aloitteesta. Yksimielisyysvaatimusta on pidettävä liian tiukkana ja voi tehdä säännöksestä kuolleen kirjaimen yhtiöissä, joissa on useampi osakkeenomistaja.

Tilintarkastajan tai kestävyysraportoinnin varmentajan vahingonkorvausvastuuta koskevat vanhentumisajat

32) (OYLE 22:8 § sekä OKLE 25:8 §) Mietinnössä ehdotetaan lisättäväksi osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin kestävyysraportoinnin varmentajaa vastaan nostettavaa kannetta koskeva määräaika. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi tilintarkastajan ja yhteisön johdon vahingonkorvausvastuun vanhentumisaikojen vähäiset erot tilintarkastuskertomuksen osalta. Sama koskisi jatkossa myös kestävyysraportoinnin varmennuskertomusta.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Yhtenäiset määräajat ovat omiaan lisäämään lainsäädännön selkeyttä.

Tiedoksiannot yhtiölle tai osuuskunnalle

33) (OYLE 24:5.3 § sekä OKLE 26:10.3 §) Mietinnössä ehdotetaan uudella säännöksellä ratkaistavaksi tiedoksiantoa koskeva ongelma, joka koskee yhteisöä sen vuoksi, ettei yhdelläkään sen johdon jäsenellä ei ole asuinpaikkaa ETA-valtiossa eikä siihen ole saatu poikkeuslupaa. Ehdotuksessa säädettäisiin, että jos yhteisöllä ei ole osakeyhtiölain tai osuuskuntalain asuinpaikkasäännösten mukaista hallitusta tai muuta edustajaa, tiedoksianto yhteisölle toimitettaisiin osakeyhtiölain 24 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti tai osuuskuntalain 26 luvun 10 §:n 2 momentin mukaisesti sijaistiedoksiantona.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Osuuskuntalaki: yhteinen jäsenyys

34) (OKLE 3:1 a §) Mietinnössä ehdotetaan otettavaksi osuuskuntalain 3 lukuun uusi pykälä yhteisestä jäsenyydestä ja siihen liittyvien oikeuksien käyttämisestä. Yhteisen jäsenyyden voisivat muodostaa useat luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt yhdessä. Lisäksi ehdotetaan, että yhteiseen jäsenyyteen liittyviä oikeuksia voitaisiin käyttää vain yhteisen edustajan kautta. Ehdotus vastaisi pääosin nykyistä osuuskuntakäytäntöä.

Ei kantaa

Perustelut

Osuuskuntalaki: osuuskunnan kokous ja edustajisto

35) (OKLE 5:41.4 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi osuuskuntalain 5 luvussa jäsenten sekä osuuden ja osakkeen omistajien asemaa siten, että laintasoisista säännöksistä ilmenee, ettei näillä ole ääni- tai kannatusoikeutta edustajiston kokouksessa käsiteltävissä asioissa. Päätöksentekovalta kuuluu edustajiston jäsenille. Sen sijaan jäsenellä tai osuuden tai osakkeen omistajalla olisi jatkossa oikeus vaatia oikeutensa palautusta. Laissa täsmennettäisiin näiltä osin myös palautusmenettelyä koskevia vaatimuksia.

Ei kantaa

Perustelut

Huomautamme kuitenkin, että osuuskunnan osakkeet tulisi poistaa osuuskuntalaista kokonaan. Ne ovat osoittautuneet tarpeettomiksi ja pitkälti käyttökelvottomiksi. Lisäksi osake on osuuskuntalain systematiikassa harhaanjohtava käsite, koska osuuskuntalain nojalla osakkeella ei ole mitään osakeyhtiössä osakkeelle kuuluvia oikeuksia. Edelleen sääntömääräyksiin osuuskunnan osakkeista on mahdotonta tehdä osakeyhtiön osakkeiden kaltaista rahoitus- ja hallinnoimisinstrumenttia, eivätkä ne ole edistäneet osuuskuntien oman pääoman ehtoisen rahoituksen keräämistä.

Osuuskuntalaissa tulisi hyväksyä se tosiseikka, että osuuskunta on viimekädessä taloudellinen yhdistys, jonka oman pääoman ehtoisen riskirahoituksen keräämiskykyä on erittäin vaikea, ellei jopa mahdotonta nostaa osakeyhtiön tasolle.

Huomautamme myös, että kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa on jopa keuhuttu niin sanottua ”suomalaista mallia”, jossa suuret osuuskunnat harjoittavat liiketoimintaa osittain omistamansa osakeyhtiön kautta. Kyseinen osakeyhtiö puolestaan on kyennyt keräämään oman pääomanehtoista riskirahoitusta sijoittajilta.

Vaihtoehtoisesti osuuskunnan osakkeita koskeva sääntely tulisi eriyttää omaan lukuunsa osuuksien sääntelystä.

Osuuskuntalaki: eronneen jäsenen vastuu maksamattomasta osuuden merkintähinnasta

36) (OKLE 9:14 a §) Mietinnössä ehdotetaan otettavaksi osuuskuntalain 9 lukuun ehdotetaan säännös eronneen jäsenen velvollisuudesta maksaa maksamatonta osuuden merkintähintaa tietyissä osuuskunnan maksukyvyttömyyteen liittyvissä tilanteissa. Säännös vastaisi pääasialliselta sisällöltään kumotun osuuskuntalain (1488/2001) 9 luvun 9 §:ää.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Kaupparekisteriliitteiden kielivaatimusten keventäminen

37) Pidätkö työryhmän mietinnön liitteenä olevassa muistiossa tarkasteltua kaupparekisteriliitteiden kielivaatimusten keventämistä perusteltuna?

Ehdotus on perusteltu ja jatkovalmistelua on syytä edistää. Tarkastelun yhteydessä tulisi arvioida myös kirjanpitoa johtuvia kielivaatimuksia.

Muut huomiot

38) Muita säännösehdotuksia koskevat huomionne.

Katso alusta yleiset kommenttimme.

39) Muut yksittäiset huomionne.

-

Collin Jesse
Pörssisäätiö